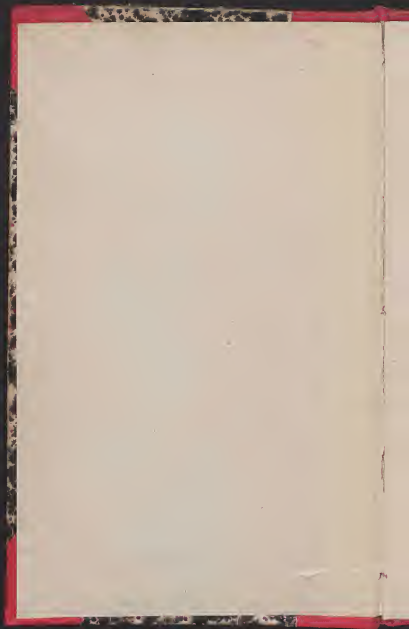
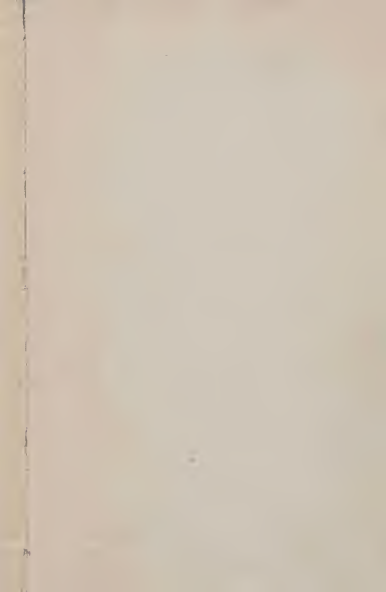

H. Chr. Bryning:

Pro Memoria.

1797.

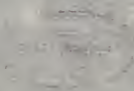
330

Bry

Pro Memoria.

1872 10 17 2 502 7 1 78

Uf einu skrifti daterad Íslands Alþingi þann 24. Julii 1795 og utgefit á prent í Kaupinhöfn 1797, ad kostnadi Hra Agent Gyldendals, hvar sama er og til Raups, hef eg fornumid, það er eg aldelis ecki eptirvænti, og i hæsta máta er til minskunar þeirri hér i landinu hondlandi dönsku þíod.

Þessa skrifts titill er: "Íslands almindelige Ansøgning til Kongen om udvidede Handelsfriheder m. v. tilligemed Amtmand Thorarinsens og Amtmand

mand Bibe's allerunderdanigste Erklæ-
ringer over denne Ansøgning. „

Hvad skriftid áhærir, þá er það undirskrifad af einum hóp af verdsleg-
um yfirvalds personum, sem hafa tekið
sér þá diorsúng fyrir hendur að gjöra
eina Ansøgning til Kongsin's undir alls
Landsin's nafni. Ein Ansøgning til ein's
ens Nádugasta Konungs hvors mórals-
ski karakter í öllum heims álfum er
kunnugur ordinn að vera æru- og elsku-
verdugur, velgjörandi og fódurlega sinn-
adur, við sína Undirfáta, hvortia hann
elskar af hreinu hjarta, og veitir öllum
þeim fódurlega hiálp, er hans leita.
Hvad Íslandi viðkémur: þá hefir vor
Allranádugasti Konúngur auðshnt sig
sem godann fódur móti þessu fátæka og
naudlidandi landi, serdeilli þá nokkur
ólucku tilfelli hafa því uppáfallid, og
ógnad því sama með Undirgáangi. —

Sú danska og þóðska þjóð, hafa og ei
 heldur eftirordid, eftir efnum, sem góðir
 og orlátir landsvinir ad styrkia og
 hiálpa þeim fátæku Íslands börnum,
 einkum þá margir af þeim í seinasta
 eldsvoda mistu sín Hús og heimkynni,
 þeirra ævikkénad og timanlega Belferd.
 Þær fra ymsum stóðum tinnsendu Pen-
 inga glafir, útgjordu umstóðir eina stóra
 Summu, sem eptir Rónúngligri all-
 ranáðugastri tilskipun skyldi útbei-
 last meðal þreingiandi Brædra í Ís-
 landi; hvað stór jöfundur og naqvæmni
 Brúfud verid hefur í þessum skiptum,
 mega þau Íslendsku yfirvold best vita,
 þó klaga enn nú margir fátækir yfir
 ad þeir ekkert fengid hafi af þessar í
 frkviliugu gáfu, sérdeilis þeir sem búnit
 voru aptur aduppbyggja sín Hús, lát-
 um vera þeir fengid hafi það naudshn-
 legasta þar til lánad hiá hondlunar
 monnunum. Rættshni og billegheit,
 til

tilsegja: að Íslandi bæri að giorast
 Meikningskapur fyrir, hvar til þessi
 mikla peninga summa er brukud, sem
 þess innbyggjatum er skenkt af þeirra
 meðbrædra Kristelegu og velspeinkandi
 hiarta. — Þetta má hærri og vigtugri
 Hefdum hægara veita að útverka, enn
 mér sem Hondlunarmanni. — Þetta
 er þá ein aðskota lóf fyrir sig, sem ecki
 er viðkommandi þeirri Ísluedsku almenne-
 ligu Ansögning.

Einginn af minnum landsmonnum,
 hrosar sér þar af heldur álta það sem
 sína skyldu — einasta óska þeir, að
 þeir fátöku á Íslandi mættu hafa
 þess not. — Landfins fátöku Innbygg-
 jarar hafa hérámóti audshyrt sig þackláta
 af fremsta megni, ja velsfestir óskad að
 geta geingid i daudann fyrir einn svo
 visann og góðann födir sem vor all-
 ranádugasti Konungur, utan allt skrum,
 sann

sannlega er; hvar fyrir þeir að svo
 vörnu máli, hafa einga Orsök til að
 klaga með sínum yfirvöldum í adur um-
 getinni Ansogning, að í nockurri hondl-
 unar tíð, undir Bors allranádugasta
 Rönungs stjórn, hafi nockorri þúngri,
 járn veldis Spiru lypt verid yfir Íslan-
 di, sem þessi nærvarandi Fríhóðlun
 gjöri, eda hver önnur heidursnosn þess-
 um Concipistum þóknast hefir að gæfa
 þeirri sömu.

Eg þori nærfullt að uppástanda,
 að einginn af þeim fátæka og ærlega
 Almúga, hefur verid svo audvirdelegur
 að innsenda slíkar ráðagiördir til vid-
 kommandi yfirvalds: enn hvað skyldi
 þá hafa knúd þessar Persónur til að
 rita þvílíkt, og það undir alls landsins
 Nafni? Það er þó í það minnsta nock-
 urs efterþánka verdt. — Þetta rit er
 samid af þessháttar mennum, er innbírka
 sér

sér að geta þeint fyrir alla Veröldina,
 að minnsta kosti fyrir alla þá Íslendsku.
 O! að þeirra tilgangur mætti vera til
 Almennings besta — o Gud, upplíuf
 þu vors allranáðugasta Konungs skárp-
 skignu augum og hanns fœdurlega hiarta,
 að hann sïed gæti sem best fyrir þess
 fátæka Íslands sonnu velferd — að
 hann þeckti þad sanna frá því falska!
 Alltð mun einn godur og vls Kóngur finna
 vegi til að gïora sïna Undirsáta lucku-
 lega. — Latum oss þá ímilletð upp-
 getva Orsakirnar til þessarar hissugu
 Koldu og bitru orða móti þeim donsku
 og hvíllkar verkanir flïota muni af slík-
 ri Ansögning.

Sú danska þïód hefir orsok til að
 ákta sig vanþyrðta — eftir því að í
 Ansögnslugunni er svo að segja einginn
 undantekinn. Þeir fyrstu, svo vel sem
 þeir seinustu höndslurnarmenn í þessari
 fri

frihondlunartíð hafa valla til þessa dags
 míkin ábata haft við þá sömu, heldur
 munu velflestir á þessum vörum tíðum
 upplíúfa sama munni með vörum æru-
 verdu Forfedrum, án þess að fegra sig
 með þeim á Íslands Alþingi gjörða
 hrærigraut; vér höfum sannarlega tapað!
 Nei, þetta tekur viðkommandi yfirvald
 í annari meiningu, og í þess stad áskar
 þá dönsku (NB. á Íslandi) fyrir óhöf,
 skulder, peninga lan með öðru þesshatt-
 ar, já máské ofundar þessa af þeim
 Höndlunar húsum, Vorum og Búsga-
 gni, sem vor allranádugasti Konúngur
 hefur unnt þeim með billegum Ríorum,
 einasta af því að þeir uppástanda, að
 sá danski höndlunar maður sé uppallinn
 og útlærdur í monopol- (Einhöndlunar)
 Skólum, og svo einráður að hann
 stjórnist einasta af Úvinnings skli og
 aungum öðrum veraldar-logum.

Einn slæmur Character fyrir einn
 velspeikandi danskan Mann að móttaka
 og þeigiandi með sér mestu. Eg kan
 ekki aðrar orsaker her til að finna, enit
 stálfra yfirvaldanna svo vel verðslegra
 sem geistlegra eginn ágirnd.

Hvar fyrir tóku þá þesser eckli
 heldur móti því allranádugasta Tilbodi er
 Kongurinn gjordi öllum slinum Undir-
 sátum? Máste þeir hefdu fundid sig
 langtum farsællri í því standi, án þess
 að hafa lært í monopol edur einhonds-
 unar Skólum. — Nei! þeir voru mikid
 fátir er vildu voga slinum varanlegu ligg-
 iandi fiármunnum og elskada jardagóðsi,
 hvar af heili Íslands Ríkdomur og tlm-
 anleg Belferd sammanstendur, í hattu
 til sinna meðbræðra, heldr óskudu, sem rím-
 ileget var' að fá þennan Ríkdom viðbætt-
 ann án allrar Bogunar. Alt so sifest
 héraf líóslega að einginn rettileg Rlogum
 kann

Einn gíorast yfir þeim dönskum í þessu falli,
 án þess að þar opinberist ein hissug ávinn-
 ingssýki hiá, viðkomendum sem þora að
 falla. Hcilforlegann Raupmanns ábata,
 fyrir óbillegan, þrælslegan og útsjúg-
 andi, með öðrum þess háttar samdar höftr-
 um! Eg ætla mér ei að uppreikna hér
 all þan Dstíckanlegheit er þeir hafa utaus
 id yfir þá her í Landiut höndlandi dönsku
 þíod. — Nei! það skal þá vera mín ein-
 asta söt, sem ein danskur madur og undir-
 sáti, að stríða fyrir mína Veru og gott Mann-
 ord svo leingi einn danskur blóddropi renni
 úr og hrævir sig í mínum ædum; og þeir-
 ar orsakar vegna framkalla eg svo marga
 sem mögulegt er, af þeim Landsins Jún-
 bygiurum er gjort hafa Höndum vid mig,
 sem mína brædur og medkrifna, að þeir
 uppá þeirra Veru, og samvitfku, gífi
 líósslega til kynna, hvort eg í nockurn máta
 hesti svikid þá med falskri Vigtdur mælit?
 Hvort eg hesti nidur sett þeirra Þorur til
 óbill.

óbilligra Þríska, og þar ámóti uppstrúf-
 niðnar? Hvort eg selt hefi nokkrar fordiar-
 adar Þorur sem mér tilsendar verid hafa
 frá Hólstein edur Kaupinhöfn, sem hér
 aptur af mér hafi verid með órimelegum
 Þríska útþrángadar? Hvort eg ei stáidid
 hefi við það er eg accorderað og lofað hefi?
 Hvort eg af Afsetningi hefi sint mig í að
 svikla nokkurn edur af hafa? Hvort eg
 þrúfð hefi nokkurt biðdandi, edur rettara
 sagt, vondskufullt Faktors Magtar-
 Sprofi? Hvort einn og sér hvort ei feing-
 id hefur í minni Höndlun hvað hann um-
 bedid hefir með skickanlegum Þríska? Hvort
 eg ecki betalað hefi með einsomlum pening-
 um, þá eg verid hefi um þá bedinn edur
 þeir somu hafa verid af mér accorderaðir?
 edur hvað annað fleira þess Íslandska yfir-
 valds Ansognung mátti finna fyrir gott að
 sióða edur sammanhræra mér til hneifsu.

Sem

Sem einn fyrverandi Kaupmanns
 Karl, nu undir nafni af Factor á Íslandi,
 jú, eg svara til þess sldasta, sem einn
 maður; án þess að framganga fyrir hans
 Hátignar mildu augu með nidurlútu og
 skammtraudu Andliti edur Þrælslegu yfir-
 bragdi, yfir minum grófu og ómannesf-
 iulegu Gjórnungum. — Óhræddur vil eg
 framganga og afleggja Reikning til minna
 Herra Húsbanda, eftir Hönndlunarinnar
 Afvikomulegi, ef ekki með þeim eptiróska-
 da ábata, nú, þá með skada, hvar með
 þeim, ber ánægðum að vera, og vantan-
 lega og so eru.

Minnir verdugu brædur og Höndlunar-
 menn! Þér sem haft hafid og hafid enn nú
 fastann reikning við mig! Það er þetta er eg
 af yður hefi að krefja sem eina Vitaskuld, er
 bygd er á stadsoftum grundvelli, — gefid
 mér þann Vitnisburd er eg forþienad hefi,
 hann veri, svo godur og vondur sem hann
 vera

vera vill, einasta að hann sé svo, að þer fyrir Guði og yðar eigin samvitsku, og mást fleirum með tldinni villied hann for-
 svara. — Sömuleidis óska eg, að fá að vita, hvort nokkrir af þessum minnum elskudu Höndlunarmönnum eru sefir i ad-
 ur umgetinni óforþkammadri Ansögning til Rongsins, sem i heila landsins nafni er un-
 dirskrifub, og af vidkomandi yfirvaldi stadfest. Einn og ser hvorr heidvirdur Madur svarar fyrir sfnar Giördir, og fá sem þeigir veit sig sefan — Enn ei skal eg afláta fyrir enn eg er yfirbevisadur um þess-
 arar audvirdilegu og grófu sakar gistar rigtug edur órigtugheit: verandi allra minna elskudu Höndlunnarmanna og Medbrædra þenustureidubúin Vin og Þenari.

Reikevig, den 27de. Maji 1797.

Hans Christian Bryning,
 Factor for det Flensborgske Interessentsskab.

Efter

Eptir því Factor Hans Christian
 Bryning oskar af meer sannleikans
 Vitnisburðar um sína Höndlun við
 mig frammi konna þa er minn vitnis burður
 so látandi: að hann hefir handlad from-
 lega og billega við mig, í ollo því við sam-
 ann handlad höfum, hvar fyrir eg er i
 allann máta með hans viðskipti vel ánægður
 tilmerkis mitt undir skrifad nafn: Ei er eg
 hellður sekur i að hafa angefed velnefndann
 Factor fyrir nokkurt vanrigti eður Be-
 drageri. — Til merkis mit nafn.

Skírdinganes, den 28de Masi 1797.

Gudmund Jonsen,

Loungrettemann.

Þáð sama meðkennum við undirskrifader.

Jon Jonsen. Einar Stephanson. Jfar
 Stephanson. Ejlifur Ejolfson. Sigur-
 dur Sigurdson, i Arness Skulu. Ivar
 Magnussen, i Kollasfiord. Jon Ivarson.
 Thor=

Thorleif Gudmundson, a Nesjum i Arness
 Skulu. Skapti Samundson á Ejde.
 Thorkell Nicolausson samastádar.

Jeg Undertegnede haver intet at
 klage over Hr. Brynings Handel mod
 mig.

M. Ormsen) Apothekere.
 B. Jonsen)

Petur Gudmundson. Hreppstjóri. In-
 gimundur Viarnason. Sigurd Magnússen.
 Haldor Biornson. Gudmundur Bergson
 á Bradræde. Petur Jonsen á Vatnsenda.
 Jon Bardarson, á Longarnes. Jon Jonsen
 samastádar. G. Thordarson, Decono-
 mus. Jon Thorgrimson á Laugarnese.
 Erikur Erikson á Kleppi.

